

СТАНОВИЩЕ

по конкурса за заемане на академична длъжност професор по професионално направление „Теория и управление на образованието” в ЕПУ, обявен в ДВ, бр. 84/30.10.2015 г. с единствен кандидат
доц. д-р Янка Русева Тоцева

Член на научното жури: проф. д-р Пламен Матеев Макариев

Доц. Янка Тоцева е завършила спец. Педагогика в СУ „Св. Климент Охридски”. По-голямата част от научно-преподавателската ѝ кариера е преминала в Шуменския университет „Епископ Константин Преславски”, където започва работа като асистент през 1985 г. Защитава кандидатска дисертация през 1995 г. и се хабилитира през 2001 г. През 1995 – 96 г. е ръководител на катедра „Педагогика и психология”, през 2003 – 04 г. е ръководител на кат. „Предучилищна и начална училищна педагогика”. В периода 1999 – 2010 г. е ръководител на Магистърска програма „Гражданско и интеркултурно образование”. В периода 2010 – 11 г. г. е Директор на Центъра за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства към МОН. От 2013 г. е преподавател в ЕПУ, като през 2014 – 15 г. е и заместник ректор. Към настоящия момент е Директор на Центъра за личностно развитие и квалификация към същия университет.

Няколкодесетилетната преподавателска и изследователска дейност на доц. Тоцева е придружена и с изявена гражданска активност от нейна страна, която е по същество свързана с- и органически допълва нейните професионални изяви. В периода 2002 – 2011 г. и от 2015 г. насам тя е председател на УС на СНЦ „Етнотолеранс”. През 2012 – 2014 г. работи в Младежка фондация „Арете” като ръководител на програма, а от 2013 г. е Председател на УС на СИЕТАР-България. Участвала е в множество научно-изследователски и образователни проекти като ръководител, автор на обучителни програми и учител.

Изследователската работа на доц. Янка Тоцева е изключително продуктивна. Тя е самостоятелен автор на 1 монография, 2 учебника, 23 статии и студии, публикувани в България и на една в чужбина, на 44 публикувани у нас доклади от конференции и на 5 – в чужбина. В съавторство тя е публикувала 5 учебника и учебни помагала, 3 монографии, 5 статии у нас и 2 в чужбина, както и 19 доклада от научни конференции у нас и 6 в чужбина.

Доц. Тоцева се радва на заслужен авторитет в национален мащаб като изследовател и университетски преподавател по проблемите на образователната интеграция, но нейните научни и преподавателски интереси обхващат и редица други научни области. Настоящият конкурс е за научната длъжност професор по Теория и управление на образованието и поради това тя кандидатства в него с множество публикации по тази тематика. Те могат да бъдат типологизирани по следния начин: публикации, отнасящи се до образователните политики и иновациите в образованието; до управлението на комуникациите в образованието; до управлението на човешките ресурси в образованието; до управлението на образователната интеграция; до управлението на виртуалните комуникации в образователната сфера.

Ще се спра по-подробно на монографията „Управление на комуникациите в образованието” като на една от най-актуалните (2015 г.) и значими по своя обем и съдържание публикации на доц. Тоцева, която спада изцяло към научната област на конкурса. Това изследване представлява, по мое мнение, значима стъпка в едно относително ново направление в теорията на образованието, а именно – осмисляне на образованието като комуникационен процес. Разглеждани през тази „призма”,

взаимодействията между учители, ученици, образователни мениджъри и родители могат да се третират като поле за приложение на най-иновативни комуникационни методологии и така се разкриват нови възможности за тяхното оптимизиране. В това отношение, според мен, трудът на доц. Тоцева има редица постижения от приносно естество.

В по-общ план интереса ми привлякоха статиите на доц. Я. Тоцева „Образователните иновации и съпротивата на учителите” (в областта на изследванията на образователните политики); „Директорът – мениджър на интеркултурната комуникация в училище” (в областта на управлението на комуникациите в образованието); „Мотивация и самооценка на учители, работещи в мултикултурна среда” (в областта на управлението на човешките ресурси в образованието”); „За качеството на мениджмънта на разнообразието в българското училище” (в областта на управлението на образователната интеграция”). При всички тях се проявява едно съчетание на дълбоко познаване, „отвътре”, на проблемите на управлението на образованието с вкуса към иновациите в теорията на образованието и богатата ерудиция в областта на световните изследователски постижения в теорията на образованието, които са характерни за работата на доц. Тоцева. Не бива да се подценява и обстоятелството, че тя има и значителен личен опит в управлението на образователните дейности, както се вижда от кратките биографични сведения, дадени по-горе.

По моя оценка в представените за участие в конкурса публикации са налице редица безспорно приносни моменти, като например разработеният модел на интеркултурна комуникативна компетентност на учителя; моделът на интерактивни методи и техники за работа в областта на гражданското и интеркултурното образование; хипотезата относно основните причини за съпротивата срещу иновациите в образованието от страна на учители, родители и ученици; учебният план за магистърска програма по гражданско и интеркултурно образование, създаден и апробиран от доц. Тоцева; моделът и примерната модулна програма за квалификация на учители за работа в мултикултурна среда.

Минималните количествени изисквания на ЕПУ за заемане на акад. длъжност професор са покрити от доц. Тоцева в многократна степен (като пример – само цитиранията са 136 при минимално изискване 6).

Преподавателският опит и наличната понастоящем преподавателска натовареност на кандидатката по учебни дисциплини от професионалното направление, по което е конкурсът, свидетелстват, че тя притежава всички необходими за професорската академична длъжност преподавателски качества.

В заключение, преподавателските и изследователските постижения на доц. д-р Янка Тоцева ми дават основание да предложа без никакви резерви тя да заеме академичната длъжност „професор” в професионалното направление „Теория и управление на образованието”.

17.02.2016 г.

проф. дфн Пламен Макариев: